

טו"ר משה ליבוביץ
חבר לשכת הטוענים הרבניים

פיצויי גירושין, היכן ומתי?

דל מאוד, ונראה כי בפועל הנוהג לחייב בעל בפיצויים לאישה בעת הגירושין בנוסף לדמי הכתובה התחיל אך לפני כיוכל שנים עת כיהנו בבית הדין הרבני הגדול הרבנים הראשיים הרב יצחק אייזיק הלוי הרצוג זצ"ל ועמיתו הראשל"צ הרב בן ציון חי עוזיאל זצ"ל והם שהנהיגו נוהג זה, באוסף פסקי דין של הרבנות הראשית עמ' עח' התייחסו הרבנים הראשיים לעניין חיוב זה של הפיצויים ללא כל קשר לתשלום הכתובה כדבר פשוט וכך כתבו; "והנה המנהג של כל בתי הדין בארץ ישראל הוא לפסוק פיצויים לטובת אשה המתגרשת, ואפילו לאשה רעה שראוי לגרשה"

אכן בסקירת פסקי הדין השונים המופיעים בפדרי"ם ושנכתבו לפני למעלה מיוכל שנים ניתן למצוא פסקי דין רבים המחייבים גברים לשלם פיצויים בנוסף על חיוב הכתובה, הדברים נכתבים בהסתייגות, משום שגם אז הדברים לא היו בגדר כלל ברור וחד משמעי, אלא שהפסיקה בנושא זה הייתה נפוצה יותר, אך כיום כמעט ולא ניתן למצוא פסקי דין המחייבים בפיצויי גירושין ומשכך יש לשאול האם אכן קיים נוהג כזה?

בהתחקות אחר המקור לחיוב זה של פיצויי גירושין נראה כי רובם המכריע של פסקי הדין המחייבים בפיצויים בנוסף לדמי הכתובה מתבססים, על דברי ספר תעלומות לב, לרבי אליהו חזן זצ"ל (אבהע"ז ח"ב סי' א) וכך כתב שם: "שאין זה תקנה לאשה שנחייב אותו במזונותיה, והיא תשב עגונה בודדה וגם הוא ישב לבדו ולא ינצל מהרהורי עברה. לאחר שכל ההשתדלויות, שיחזור אליה לא נשאו פרי, ועברו י"ח חודש שאין ביניהם קשר [כמו שכתב הגר"ח פלאגי זצ"ל בספר חיים ושלוש שלאחר י"ח חודש ראוי להשתדל שיהיה גט בין הניצים]. בנסיבות אלו פסק שבזה יש לבית הדין לחייב את הבעל שיפייס אותה במתן הדמים וליתן לה הגט", מקורות דומים מצאנו אף בדברי הריב"ש בס' צ"ח צ"ט, ובשו"ת רדב"ז חלק א סימן שכז'.

הפיצויים עליהם מדבר בעל התעלומות לב הינם אך ורק במקרה בו לא ניתן לכפות את האישה להתגרש, והברירה היחידה היא לפצות על מנת לכפות עליה גירושין, כשבפיצויים אלו לא ניתן כל משקל לביטחונה הכלכלי של האישה לאחר הגירושין, כך שניתן

נשים רבות נוהגות לתבוע בעת הגירושין כתובה ו"פיצויי גירושין", כלומר בנוסף לסכום הכתובה המגיע להן מכח התחייבותו של הבעל, הן תובעות סכום נוסף מדין פיצויי גירושין.

בבואנו לבחון את סוגיית פיצויי הגירושין עולות שאלות רבות: האם אכן ישנו בסיס הלכתי לתביעת פיצויים זו של האישה בנוסף לדמי הכתובה, מאיזה דין ניתן להחיל חיוב פיצויים על הבעל, האם יש לכך מקור בספרי הראשונים, האם בעבר היה נוהג לחייב פיצויים אלו והאם כיום נוהגים בתי הדין נהגים לקבל תביעות אלו לתשלום פיצויי כתובה.

טענת המאמר, שאף אם בעבר היה נוהג במקומות מסוימים לפסוק פיצויים לאישה המתגרשת בנוסף על דמי הכתובה, מדובר במקומות בהם חלוקת הרכוש הייתה מתבצעת לפי דין תורה ובמקרים רבים האישה הייתה יוצאת מהגירושין כשהיא מנושלת מכל הרכוש לעומת הבעל שהיה יוצא וכל הרכוש בידו, במקרים כאלו מן הצדק היה לפצות את האישה אך כיום לאחר שבג"ץ קבע את הלכת בבלי (בג"ץ 1000/92 חוה בבלי נ' בית הדין הרבני הגדול), ולפיו על בית הדין לפסוק אך ורק לפי החוק האזרחי המקנה שוויון מלא לגבר מול האישה, היה ראוי להוציא פסיקה מנחה לפיה כיום אין כל מקום לפסיקת פיצויים לאישה בנוסף על דמי כתובתה.

המצב כיום הוא שלא קיימת כל אחדות בפסיקות בתי הדין הרבניים בעניין זה, יש המחייבים פיצויים ביד נדיבה בנוסף לדמי הכתובה, וישנם ששללו דין זה של פיצויי גירושין מכל וכל, חוסר האחידות בפסיקה מביא לכך שאין כלל מנהג מדינה ברור בעניין זה, מה שמטיל צל כבד על הסמכות ההלכתית של בית הדין לפסוק פיצויים מעין אלו.

להחריג מהאמור עד כה המאמר אינו שולל את הנוהג לפסוק פיצויים לאישה שאין כנגדה כל עילת גירושין ואינה מעוניינת להתגרש, וכשמדובר בפיצויים על מנת לרצות את האישה לקבל גיטה על מנת שלא יהיה גט מעושה, אך כל נקדים את המאוחר.

המקור לחיוב בפיצויי גירושין

כבר בראשית ייאמר כי רשימת המקורות לחיוב פיצויי גירושין הינו

להסיק כי אין כל מקור הלכתי לחייב בעל בפיצויי גירושין כמטרה לבטח את עתידה הכלכלי של האישה. ראוי להזכיר כי קיימת גישה המפרשת את דברי הראשונים כך; שדווקא במקרה שהבעל רוצה לגרש לשם מצווה אז עליו לשלם אך במקרה אחר שרוצה לגרשה, לדוגמה בטענת מאיסות לא יהיה ניתן להקיש מדין זה.

העילות לחיוב בפיצויים בעת הגירושין

הגאון הרב אברהם שרמן חבר בית הדין הגדול בדימוס במאמרו בספר שורת הדין (ח"י) מונה 3 עילות מרכזיות בגין ניתן לתבוע פיצויי גירושין בנוסף לתשלום הכתובה:

- א. פיצויים הנובעים מביצוע הגירושין.
- ב. פיצויים הקשורים לתחום הממוני רכושי.
- ג. פיצויים הנובעים מירידת ערך שער המטבע הרשומה בכתובה.

העילה הראשונה שהוזכרה מקורה בדברי התעלומות לב שהובאו לעיל, ומהווים מעין פתרון למצב שלכאורה לא היה פתיר, כלומר במקרה בו הבעל דורש לגרש את האישה, ללא כל עילה המחייבת אותה בקבלת גט, והאישה מסרבת לקבל גט נוצר מצב בו שני בני הזוג מעוגנים לעולם שכן לבעל אין כל אפשרות לכפות את האישה בקבלת גט, כשהאפשרות של שלום בית במקרים אלו גם היא, לרוב, אינה ריאלית. משכך הציע בעל התעלומות לב לחייב את הבעל בתשלום פיצויים הוגנים לאישה,

פיצוי שלדעת בית הדין יניח את דעתה, ומשהבעל ישלם את הסכום אזי יכפו על האישה את קבלת הגט בכפוף לתשלום הפיצוי. השאלה הנשאלת האם הלכת בעל התעלומות לב תעבוד גם באופן הפוך בו האישה היא זו שמבקשת לחייב את הבעל בגירושין, והוא אינו מעוניין לתת גט; על אף שיש לדמות בעל לאישה לעניין זה לא מצינו פסקי דין בהם אישה מחויבת לפצות את בעלה בתמורה לכך שהוא יחויב במתן גט, עם זאת מעניין לציין כי ישנה דוגמה אחת בה חויבה אישה לשלם לבעל פיצוי תמורת כפייתו למתן גט, אך שם מדובר באופן בו הצדדים קיבלו בקניין לקיים את הפשרה שיפסוק בית הדין. המקרה נידון בבית הדין הגדול בפסק דין מיום כ"ה אייר תש"ע 09/05/2010 בתיק מס' 1-21-8860 ופורסם באתרים משפטיים.

העילה השניה למתן פיצויי גירושין, פיצויים הקשורים לתחום הממוני רכושי, הרציונל שבפיצויים אלו הינו שהיות ומדרך העולם הנשים עסוקות יותר בעבודות הבית וגידול הילדים וכד', ממילא הן עובדות פחות ומשכך צוברות פחות נכסים, כשמגד הבעל אינו נושא בעול הבית והילדים, אלא משקיע את זמנו ומרצו בפיתוח קריירה והשגת פרנסה וצבירת זכויות ונכסים.

והנה המנהג של כל בתי הדין בארץ ישראל הוא לפסוק פיצויים לטובת אשה המתגרשת, ואפילו לאשה רעה שראוי לגרשה"

חלוקת התפקידים בדרך כלל היא כזו שאת מחיר הקריירה של הבעל, האישה משלמת. היא מוותרת על ביטחונה הכלכלי העתידי לצורך גידול הילדים והחזקת הבית, משכך בעת הגירושין אין זה מן הצדק להותיר את האישה, שויתרה על כל עתידה הכלכלי למען הבעל, ללא כל משענת כלכלית.

משכך הנהיגו בתי הדין לפצות את האישה ולהותירה עם חלק נכבד מנכסיו של הבעל. לדוגמה בפסק דין של בית הדין הגדול בהרכב הרבנים הראשלי"צ הרב מרדכי אליהו, הרה"ר הרב אברהם שפירא, והרב שלום מזרחי המובא בפד"ר י"ב עמ' 124 פסקו להותיר ביד האישה את כל דירת המגורים, ובנמקם את פסק הדין כתבו "כדי לא להזניח את האשה שתישאר אחרי הגירושין בלי קורת גג לראשה" דוגמאות ניתן למצוא לרוב ומפאת קוצר הגיליון נסתפק בזה.

יודגש כי סוג פיצויים אלו נהגו בעיקר טרם חקיקת חוק יח"מ וקביעת הלכת בבלי ועל כך בהמשך, לשם המחשת ההבדל בין העילות, תובא השאלה להלן; במקרה בו הבעל צבר נכסים רבים בזמן שהאישה שימשה כעקרת בית נפלאה תוך שהיא מוותרת על כל ביסוס כלכלי רק לטובת הצלחת הבעל והבית, כעבור זמן האישה דורשת להתגרש ללא כל עילה, ומשהגיעו הגירושין לאישה אין כל חלק ברכוש הרב שצבר בעלה (במקרה בו בית הדין פוסק בחלוקת הרכוש לפי דין תורה כמובן), בזכותה כאמור, האם אז יפסוק בית הדין לאישה פיצויי גירושין? שהרי אין כל צורך לרצות את האישה לקבל

גט כיון שהיא זו שדורשת את קבלת הגט, אך מאידך מן הצדק היה לבטח את עתידה הכלכלי, על פניו נראה כי לפי העילה השנייה שהוזכרה הרי שאין כל משמעות לסיבת או עילת הגירושין בעת פסיקת הפיצויים ועיקרון הצדק הטבעי שלא להזניח את האישה ללא משענת כלכלית הוא שיכריע, אך כפי שיובא בהמשך נראה כי הדבר שנוי במחלוקת ואין גישה אחידה במקרה כזה.

לעניין העילה השלישית שהוזכרה נראה כי אין מקומה במאמר זה, המאמר יעסוק בשתי העילות הראשונות שהובאו בלבד, שכן הסוג השלישי של פיצויים הקשורים בירידת שער ערך המטבע הרשומה בכתובה כגון כתובה בלירות וכד', הינו נושא רחב הראוי למאמר בפני עצמו שהרי גישות בתי הדין השונים בעניין זה של הצמדת כתובה הינן שונות ומגוונות ומחלוקות רבות קיימות בנושא זה, מה גם שעניין זה הינו חלק מהלכות כתובה ואינו עניין טהור של פיצויי גירושין, ומשכך יותר נושא זה של הצמדת הכתובה לשער המטבע למאמר בפני עצמו, ועוד חזון למועד.

שינויי הזמן והשפעתם

כאמור אין מקורות רבים לעניין זה של חיוב פיצויי גירושין, סקירת

הגר"ש שטסמן בהתייחסו לדברי הרב לזו כותב כך; "הרה"ג צ' לזו שליט"א מציג משנה חדשנית ואף נועזת המפליגה למחוזות צדק ומוסר ואשר מרחיבה מאוד את אפשרות פסיקת פיצויי גירושין."

כתביו של הגריא"ה הרצוג הרה"ר הראשון של מדינת ישראל, כמעט לא היה פסק דין שבו לא הייתה התייחסות לקציבת פיצויים או אי קציבתם מעבר לאמור בכתובה. וברור שמנהג זה המוזכר בפיו תמיד כמנהג בתי דין היה המנהג הרווח והפשוט באותה תקופה, וכל עוד לא נחקקו החוקים ולא נקבע מנהג המדינה המבטיח זכויות לאשה ברכוש בני הזוג אחרי הגירושין. ולפיכך אף שנראה שברוב המקרים בהם תקבל האשה זכויותיה על פי חוק אין מקום לקצוב לה גם פיצויים, ישנם מקרים בהם ביה"ד יוכל לקצוב פיצויים או להצמיד הסכום שנכתב בכתובה להבטחת זכויותיה, וזה כפשרה הקרובה לדין

הלכה למעשה כתב בסוף דבריו כך; "אמנם ודאי יש מקום לפסיקת פיצויים במקרה שלאשה לא מגיעות זכויות בנכסים שצברו על פי חוק. או היכא שבפועל הצדדים לא צברו נכסים משותפים, אבל הבעל הינו אדם אמיד. וכמו כן במקרה שהצדדים עדיין לא צברו רכוש, אך האשה השקיעה מאמצים בבית המשותף של בני הזוג, דבר שאיפשר לבעל להתקדם ולצבור פוטנציאל השתכרות."

חיוב מכח המנהג

בשו"ת מהרשד"ם חלק חו"מ סי' שכ"ז דן בשאלת חלוקת הנכסים ע"פ מנהג המקום ומסיק להלכה "כל הנושא אשה סתם נושא אותה אדעתא לקיים מנהג מקומו". נמצאנו למדים כי אדם הנושא אישה במקום שנהגו לחייב בפיצויים, מחויב לדין זה ויש לחייבו מדין מנהג המקום. האם אכן ניתן לומר כי דין הפיצויים הינו מנהג המקום.

אב"ד תל אביב הגאון הרב שלמה שטסמן בפסק דין מקיף בעניין פיצויי גירושין (שיסקר להלן) שניתן לאחרונה ביום י"ט בתמוז התשע"ו 25/07/2016 בתיק מס' 948054/3 מתייחס לשאלת המנהג שבחיוב פיצויי גירושין, כשכך הם דבריו "הגר"א שרמן במאמרו (שורת הדין עמ' קכד) מחלק בין הנוהג לפסוק פיצויים הקשורים לביצוע הגירושין ובין פיצויים הקשורים לתחום הממוני רכושי דהיינו פיצויים שמטרתם להבטיח לאישה זכויות ממוניות ברכוש אשר רכש הבעל במהלך הנישואין. לדברי הגר"א שרמן, בעוד הנוהג לפסוק פיצויים לשם ביצוע הגירושין הפך לנוהג רווח בבתי הדין, נוהג פסיקת פיצויים מסיבה ממונית לא נתקבל ברבים מבתי הדין ובכללם בהרכבי בית הדין בהם ישבו מרנן עמודי ההוראה הגרי"ש אלישיב והגר"ע יוסף זצוק"ל."

ומכאן למסקנתו "בפסק דין של בית הדין הרבני האזורי בחיפה משנת תשנ"א (פד"ר חלק טו החל מעמוד 211) כתב הגר"ש שאנן זצ"ל דעת מיעוט בה שלל פסיקת פיצויים לשם הסדרת גירושין בין השאר בשל כך שפסיקת פיצויים שכזאת עדיין חריגה. זכיתי

הנושא בספרות התורנית הלכתית דלה ומעיון בפסקי דין שניתנו בעת האחרונה בעניין זה עולה כי כולם משתיתים את דבריהם על 3 מקורות;

1. דברי הרבנים הראשיים הרב הרצוג ועוזיאל זצ"ל שהובאו לעיל.
2. מאמרו של דר' זרח ורהפטיג הנמצא במאסף סיני גיליון צ"ח משנת תשמ"ו עמ' נ"ז ואילך תחת הכותר "הנוהג של פיצויי גירושין" - במאמר זה סוקר דר' ורהפטיג בהרחבה את הנוהג לחיוב בפיצויי גירושין ומביא פסקי דין רבים משנות ה-60 בהם חייבו בפיצויי גירושין. כיום המאמר מופיע באתר האינטרנט "דעת".
3. פסק דין שניתן ע"י בית הדין הרבני בנתניה ביום כ"ז ניסן תשס"ו 25/04/2006 בתיק מספר 3615-1-24 שם כתב אב"ד הרב שלמה שפירא את קונטרס "משפט הכתובה", שם הוא גם מצטט את מאמרו של דר' ורהפטיג במלואו, כשהוא מנסה ליישב את הסתירה בין פסקי הדין הרבים המובאים ע"י דר' ורהפטיג בהם נראה ברור כי אכן המנהג היה לחייב בפיצויי גירושין לבין המציאות הרווחת כיום לפיה בתי הדין כמעט ולא פוסקים פיצויי גירושין.

לדברי אב"ד הרב שפירא פסיקת פיצויי גירושין הייתה מקובלת דווקא בעבר טרם חקיקת חוק יחסי ממון בין בני זוג - התשל"ג וטרם אמר בג"ץ את דברו בפסק דין בבלי, כשנקבע שם שמחויבותו של בית הדין לדון על פי התפיסה האזרחית, קרי או הלכת השיתוף או חוק יח"מ, כשלמעשה מאז בית הדין

מנוע מלדון לפי דין תורה וקיים שוויון זכויות מלא בין גברים ונשים, באותה תקופה בה בית הדין היה דן בחלוקת הרכוש לפי דין תורה היה יכול להיווצר מצב אבסורדי בו הבעל צבר הון רב השייך לו בלבד, כשלמעשה מן היושר היה לקבוע שאף לאישה מגיע לקבל חלק ניכר מהרכוש שהרי היא עזרה לבעלה לצבור את הרכוש בכך שטיפלה בילדים והחזיקה את הבית כפי שהוסבר לעיל ומשכך הנהיגו את מנגנון פיצויי הגירושין, אך כיום לאחר שכאמור בתי הדין פוסקים בשוויון זכויות מלא אזי האישה מקבלת פיצויים אלו כבר בחלוקת הרכוש.

ראו מדבריו; (מו) יש להוסיף עוד שבתקופת קום המדינה (ובודאי בתקופה שלפניה) היה מנהג בתי הדין לפסוק לאשה פיצויים ואף מעבר לסכום שנכתב בכתובה. הן אמת שאף שבית דינו נתבקש מספר פעמים לפסוק לאשה פיצויים מעבר לכתוב בכתובתה, מעולם לא פסקנו פיצויים, וטעמא דמילתא מפני שלאשה יש היום זכויות על פי חוק, זכויות שרוב רובם של הבעלים נותנים לאשה ואף מרצונם, ושוב אין מקום לפיצוי נוסף, אמנם זכורני שבעת עריכת

לשבת בדין עם מו"ר האב"ד הגר"ח ש' שאנן זצ"ל במשך שש שנים החל משנת תשס"ח. במשך שנים אלו, לא אחת, הציע הגר"ח ש' שאנן זצ"ל לפסוק פיצויים לאישה לשם הסדרת גירושין תוך שהוא חוזר בו ממשנתו הראשונה, וזאת, בהסתמך על כך שהנוהג לפסוק פיצויים שכאלו הפך כיום למקובל ולרווח בבתי הדין לאחר פרסום דעתו של מרן הגר"ש אלישיב זצוק"ל בעניין.

כלומר, לדבריו, חיוב פיצויי גירושין במטרה להביא את האישה להסכים לגירושין כשאין חיוב גירושין הרי שזהו מנהג המדינה, וניתן לחייב מכח המנהג, כשלגבי הפיצוי בתחום הממוני רכושי הרי שכיום הרכוש ממילא מחולק לפי חוק יח"מ ומשכך אין כל צורך בנוהג חדש ואין כל מקום לפסיקת פיצויי גירושין לשם הבטחת המצבה הכלכלי של אישה לאחר הגירושין.

גישות שונות בפסיקות בתי הדין

להלן נסקור את פסקי הדין מהתקופה אחרונה העוסקים בפסיקת פיצויי גירושין, נראה כי על אף מסגרת המקורות המצומצמת בנושא הרי שהפרשנות הינה רחבה מאוד, ואין דעת דיין אחד כמשנהו לעניין זה.

בפסק דין מיום י"ד באייר תשע"ו (22.5.2016) בתיק מס' 968581/3 בבית הדין בתל אביב בהרכב הרב מאיר פרימן - אב"ד, הרב מאיר קאהן, והרב יצחק רפפורט, דנו באישה שתבעה גירושין אך מנגד תבעה פיצויי גירושין בהסתמך על כך שהבעל נטל חלק גדול משלה בחלוקת הרכוש כשהיא הייתה חלק מהבית ולטענתה היא שותפה מלאה בנכסי הקריירה של בעלה.

בית הדין דן שם בהרחבה בדין פיצויי גירושין והסיק כי לא קיים כל מנהג לחייב בעל בפיצויים במסגרת חלוקת זכויות ורכוש הבעל כי אם לצורך הבאת האישה לידי גירושין וכאשר האישה תובעת גירושין או שהיא חפצה בהם, הרי שאין צורך לפייס אותה להתגרש ואין מקום לזכות אותה בפיצויים. פועל יוצא מדבריהם; במקרה והאישה היא זו שדורשת את הגירושין ואין צורך לרצות אותה, אזי גם אם כל הרכוש יישאר אצל הבעל לא תזכה האישה לקבל כל פיצוי על אף שיש לה חלק בהשגת הרכוש.

לאחרונה, ביום י"ט בתמוז התשע"ו 25/07/2016 ניתן פסק דין בתיק מס' 948054/3 ע"י בית הדין בירושלים בהרכב מיוחד בו ישבו אב"ד הגאון הרב שלמה שטסמן, הרב ציון לוז-אילוז, והרב אליהו אריאל אדרי, הדיון נסוב סביב אישה שדרשה פיצוי עבור הסכמתה להתגרש, באותו המקרה הבעל תבע גירושין בטענה כי האישה מאוסה עליו, ואמנם בבית הדין האזורי תביעתו נדחתה, אך הבעל הגיש ערעור על פסק דין זה, ובית הדין הגדול קיבל את הערעור ואכן חייב את האישה להתגרש.

האישה טענה כי חרף חיובה הברור בגירושין, הרי שהיא לא אשמה בטענת מאיס עלי שטען הבעל ומשכך זכאית היא לפיצוי בכדי לרצות אותה בקבלת גט. המעניין הוא שבין הדיינים שבאותו הרכב לא הייתה תמימות דעים כלל וכל דיין נקט משנה שונה לחלוטין בפרשנות דין פיצויי הגירושין, הרב אליהו אריאל אדרי שפתח את

פסק הדין, כתב כי בכל מקרה בו ישנו חיוב בגירושין הרי שאין כל צורך לרצות את האישה לקבלת גט ומשכך מרגע שהיא חויבה בגט (על אף שהיא אינה סיבת הגירושין), אין דין פיצויי גירושין. הרב ציון לוז אילוז חולק על דבריו ומרחיב את היריעה ומסביר כי פיצויי הגירושין הינם נגזרת ישירה מדיני הנזיקין, הרב לוז מסביר כי האישה ניזוקת באופן ישיר מהגירושין ולכן מחובת הבעל לפצות אותה על כך, עם זאת, מוסיף הרב לוז כי זהו גם ייעודה של הכתובה וכך במקרה שדמי הכתובה יהיו פיצוי מספיק לא יתווסף על תשלום זה עוד תשלום. הגר"ש שטסמן בהתייחסו לדברי הרב לוז כותב כך; "הרה"ג צ' לוז שליט"א מציג משנה חדשנית ואף נועזת המפליגה למחוזות צדק ומוסר ואשר מרחיבה מאוד את אפשרות פסיקת פיצויי גירושין."

הגר"ש שטסמן לעומתם מסביר כי הנוהג של חיוב פיצויי גירושין נובע ממקום אחר לגמרי ולדעתו בכל מקרה שבית הדין מסתפק האם ישנו חיוב גירושין, אזי בכדי לאזן את הספק ושללא לגרום לגירושין בכפיה הרי שפוסקים פיצוי, לדבריו לא יתכן כי תשלום

זהו גם ייעודה של הכתובה וכך במקרה שדמי הכתובה יהיו פיצוי מספיק לא יתווסף על תשלום זה עוד תשלום

הכתובה יהווה חלק מהפיצוי שכן חיוב הכתובה קיים ממילא ומשכך הפיצוי תמיד יהיה מעבר לתשלום הכתובה ושללא כדברי הרב לוז.

מסקנה

כעולה מהאמור נמצא כי כל דיין נוקט משנה משלו בדין פיצויי גירושין מה שמוביל לחוסר אחידות בפסקי הדין, ובשוני בין בתי הדין כאשר במקום אחד האישה יכולה לקבל ממון רב בעוד בהרכב הסמוך אישה באותו מצב תצא חסרת כל דבר שלא יעלה על הדעת, בהתאם למקורות שהובאו היה מן הראוי שיצא פסק דין מנחה הקובע כללים ברורים ומנהג מדינה אחיד לעניין פסיקת פיצויי גירושין.

לעניות דעתו של הכותב היה ראוי לקבוע כללים ברורים לפיהם פיצויי גירושין יינתנו אך ורק באחד מהמקרים הבאים:

1. מקרה בו הבעל דורש גירושין ללא כל עילה צודקת ויש לרצות את האישה להסכים להתגרש.
2. במקרה בו הרכוש לא יתחלק באופן שוויוני והבעל יצא מנישואין עשיר והאישה עניה, לדוגמה במקרה של בעל שכספו נמצא בחו"ל ובית הדין מנוע מלחלק רכוש זה כך שבפועל הבעל לא ייתן מרכושו כלום לאישה ובמקרים דומים.